

โรคจิตเภทเป็นโรคเรื้อรัง ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และมีอัตราการกลับเป็นซ้ำสูง การรักษาเยียวาแบบพื้นบ้านอีสาน เป็นทางเลือกหนึ่งของการผสมผสานการดูแลสุขภาพพร้อมกับการรักษาแผนปัจจุบัน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาการรักษาและผลการรักษาเยียวาแบบพื้นบ้านอีสานของผู้ป่วยจิตเภท กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยจิตเภทที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลจิตเวชเลยราชนครินทร์ จังหวัดเลย จำนวน 147 ราย รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม 2549 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป การรักษาเยียวาแบบพื้นบ้านอีสาน และผลการรักษาเยียวาดังกล่าว พัฒนาโดยผู้ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม และผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าความตรงของเนื้อหา ประมาณ 0.96 ความเชื่อมั่นในส่วนการรักษาเยียวาแบบพื้นบ้านอีสานคำนวณโดยใช้ ค่า คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 21 เท่ากับ 0.79 ส่วนผลการรักษาเยียวาแบบพื้นบ้านอีสานคำนวณความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่าวิธีการรักษาเยียวาแบบพื้นบ้านอีสานที่ผู้ป่วยจิตเภทเลือกใช้มากที่สุด ในแบบพิธีกรรมบำบัด ได้แก่ การผูกข้อต่อแขน (ร้อยละ 12.6) แบบอาหารบำบัด ได้แก่ การงดอาหารแสลง (ร้อยละ 100.0) แบบสมุนไพรบำบัด ได้แก่ การรับประทานยาต้มสมุนไพร (ร้อยละ 100.0) และแบบกายบำบัด ได้แก่ การนวดผ่อนคลาย (ร้อยละ 100.0) ส่วนผลการรักษาเยียวาแบบพื้นบ้านอีสานทั้งสี่แบบ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เป็นการเสริมสร้างกำลังใจ(ร้อยละ 50.0-100.0)

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรทางสาธารณสุขรวมทั้งพยาบาลวิชาชีพในการให้การดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมสุขภาพท้องถิ่น โดยการผสมผสานแนวทางการแพทย์แผนปัจจุบันกับการเยียวาแบบพื้นบ้านอีสานต่อไป

Schizophrenia is a chronic disease with high cost and relapsed rate. *Esan* folk treatment is an alternative treatment in the community which can be integrated with modern treatment for persons with schizophrenia. This descriptive study was conducted to examine *Esan* folk treatment and its results on persons with schizophrenia. Using purposive sampling, 147 persons with schizophrenia receiving services at Loei Rajanagarindra Psychiatric hospital during June to July 2006 were selected. Research instrument was a questionnaire, consisted of three main parts: demographic data, the *Esan* folk treatment and the result of *Esan* folk treatment developed by the researcher from literature reviews. The content validity index (CVI) of questionnaire was about 0.96. The reliability of *Esan* folk treatment using the Kuder Richardson (KR-21) coefficient was 0.79, while that of the results of folk treatment using Cronbach's alpha coefficient was 0.82. Data were analyzed using descriptive statistics.

The results of this study revealed that folk treatment commonly used among persons with schizophrenia included traditional ceremony, in particular "Pook Khor Tor Khan" (12.6 %), treatment of diet, such as food taboo (100.0%), herbal treatment through boiled herb (100.0%) and physical therapy such as Thai massage for relaxation (100.0%). The effects of all those folk treatments according to the sample was enhancing will-power (50.0-100.0%)

The results of the study can be used as basic information for health care providers including nurses for caring persons with schizophrenia by integrating modern and folk treatment in the future.